

ΘΕΑΤΡΟ

ΩΔΕΙΟΝ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ: Εὐριπίδου: «Βάκχες» και «Κύκλωπας». Θυμελικὸς θίασος Λίνου Καρζῆ.

Γρίφοντας πέρυσι γιὰ τὸ πρόβλημα, τὸ ζωτικὸ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, πρῶτα γιὰ λόγους καλλιτεχνικῆς ἐκπαίδευσης τοῦ λαοῦ μας κ' ἐξοικείωσης μὲ τὴν πολύτιμη κληρονομία τῶν προγόνων του κ' ἔπειτα γιὰ λόγους τουριστικούς, πρόβλημα τῶν παραστάσεων τοῦ Ἀρχαίου Δράματος, τόνισα πόσο ἐπιβάλλεται ἡ σύσταση ἑνὸς Ὄργανισμοῦ Ἀρχαίου Δράματος πὺ θὰ δίνει παραστάσεις ὅλο τὸ χρόνο (σιὰ διάφορα Ἑλληνικά Θεάτρα Ἀθηνῶν—Δελφῶν—Ἐπιδαύρου—καὶ σὲ ἄλλες φυ-

σικὲς κόγχες στὸ ὑπαιθρο τὴν ἀνοιξη, τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινόπωρο καὶ σὲ κλειστά θέατρα τὸ χειμῶνα) καὶ ἀπαραίτητα ὠρισμένους μῆνες στὸ ἐξωτερικόν.

Ὡς νὰ γίνεῖ ὁμως ὁ Ὄργανισμὸς αὐτός, ἀλλὰ καὶ ὅταν γίνεῖ παράλληλα μὲ αὐτόν, προσπάθειες σὰν τοῦ κ. Καρζῆ εἶναι σεβαστές κ' ἀπαραίτητες.

Πόσοι ἀσχολοῦνται σήμερα μὲ τὸ Ἀρχαῖο Δρᾶμα ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, στὴν πατρίδα του; Μὲ πίστη, μὲ ἀφοσίωση, μὲ ἀνίκητον ἐνθουσιασμό, χωρὶς ἢ μὲ ἐλάχιστη κρατικὴν ἐνίσχυση, ἀφιερώνοντας μιὰ ζωὴ ὀλόκληρη;

Ποὺ ἀπὸ δρόμους διαφορετικούς, πάντοτε ὁμως ἀνάντεῖς καὶ δύσβατους, ξεκινοῦν γιὰ τὸ προσκύνημα τῆς θείας πηγῆς τῆς Τραγωδίας καὶ πασχίζουν νὰ μεταδώσουν τὰ νάματα τῆς σὲ ὅλους;

Ποὺ τὸ ἔργο τους χρησιμεύει σὰν παράδειγμα ἢ σὰν πρόκληση σὲ ἄμιλλα ἢ ἀκόμη—ἀκόμη ξυπνάει τὴν ἀγανάκτηση γιὰ τὴν κακὴ ἐρμηνεία κ' ἐπόμενα τὴν ἐπιθυμία γιὰ μιὰ καλύτερη προσέγγιση τοῦ πνεύματος τῆς Τραγωδίας;

Γι' αὐτό, μόλο πὺ νομίζω πὺς ἡ γραμμὴ πὺ ἀκολουθεῖ ὁ κ. Καρζῆς δὲν εἶναι ἐκείνη πὺ θὰ πραγματοποιήσει τὸν κυριώτερο, τὸ βαρύτερο σκοπὸ τῆς ἐρμηνείας τῆς Ἀρχαίας Τραγωδίας, τὴ μεταγραφὴ τῆς δηλ. σὲ σκηνηκὴ δημιουργία πὺ θὰ βρεῖ τὴν μυστικὴ ἀνταπόκριση πὺ ἔχει τὸ μήνυμα τῆς Τραγωδίας μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ σημερινοῦ θεατῆ καὶ θὰ τὴν μεταβάλλει σὲ πηγὴ ἀληθινῆς συγκίνησης, πηγὴ δραματικῆς ζωῆς, παρακολουθῶ μὲ ἐνδιαφέρον, μὲ σεβασμὸ καὶ μ' ἀγάπη τὶς παραστάσεις τοῦ κ. Καρζῆ.

Ἀκόμη καὶ τὶς λιγώτερο ἐπιτυχεῖς σὰν τῶν «Βακχῶν» καὶ τοῦ «Κύκλωπα». Γιατὶ πρέπει νὰ εἰπωθεῖ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς πὺς ἡ παράσταση αὐτὴ ἦταν ἀνεπιτυχὴς γιὰ νὰ σταθοῦμε σ' ἕνα χαρακτηρισμὸ πὺ κ' αὐτοὶ ἀκόμη οἱ θαυμασταὶ τῆς ἐρμηνευτικῆς γραμμῆς κ' οἱ ὁπαδοὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ πιστεύω τοῦ κ. Καρζῆ θὰ συμφωνήσουν (ντὲ φάκιο συμφώνησαν ἤδη, ἀπόδειξη τὰ ἐλάχιστα, τὰ χλιαρὰ χειροκτῆματα πὺ ἀκούστηκαν καὶ πὺ τὰ περισσότερα προέρχονταν ἀπὸ καλόπιστους, συμπαθοῦντες ἀντίθετους σὰν καὶ μένα).

Ἡ Διονυσιακὴ χαρὰ, ἡ ἱερὴ μανία πὺ θάφερναν στὴν ἔξαρση καὶ τὴν ἔκσταση, ἔλειψαν τέλεια.

Αὐτὸ ἴσως θάταν δύσκολο κ' ἀνέφικτο καὶ γιὰ προσπάθειες μὲ πολὺ μεγαλύτερα μέσα καλλιτεχνικὰ καὶ οἰκονομικὰ.

Μὰ βέβαια δὲν προῆγε καθόλου τὴν ὑπόθεση τοῦ κ. Καρζῆ ὁ χορὸς τῶν κατ' εὐφημισμὸν ἐκείνων Μαινάδων πὺ ἔκαναν πολὺς ἀπὸ τοῦ θεατῆ νὰ εὐχονται νάταν δυνατὸν νὰ ἀναζητήσουν ὠρισμένα Διονύσια, τὰ «Συφέρεια» μὲ τὸν μαστιγωμὸ τῶν γυναικῶν. Καὶ μόνον ἕνας τόσο ἀγνὸς καὶ μὲ τόση

πίστη στὸν ἑαυτὸ του ἐρμηνευτῆς σὰν τὸν κ. Καρζῆ θὰ μπορούσε νὰ νομίζει πὺς θὰ ἐνεπαθεστάτη καὶ διαπρέψασαν σὲ ἄλλα θεατρικὰ εἶδη κ. Τζόλυ Γαρμπῆ γιὰ νὰ τῆς ἐμπιστευτεῖ τὴ διδασκαλία τῆς μουσικῆς τῶν χορικῶν.

Μὰ ἀπ' τὴν παράσταση ἔλειψεν ἀκόμη ὁ ἕνας ὁποιοσδήποτε ρυθμὸς, ἢ μιὰ ὁποιαδήποτε συνέπεια.

Διαπληκτίζονταν ἐπὶ σκηνης διάφορα πρόσωπα κραυγάζοντας τὰ θεῖα ῥήματα, πὺ σπάνια κατώρθωναν νὰ κρατήσουν τὴν ὑποβλητικὴ τους δύναμη καὶ νὰ δημιουργήσουν στὸ πείσμα τῶν ὑποκριτῶν μιὰν εἰκόνα στὸ πνεῦμα τοῦ θεατῆ καὶ μιὰ ἔστω κ' ἐπιφανειακὴ συνάρτηση μαζί του, ἐνῶ κάτω συμπλέκονταν μικρὰ τὸ δέμας, ἀλλ' εὐτραφῆ ἰδίως σ' ὠρισμένας ζώνας πλάσματα ψαλμωδώντας τὰ δύσμοιρα χορικά, σὲ χωριστὴ κλίμακα παραφώνιας τὸ καθένα καὶ σὲ πλήρη διαφωνία μεταξὺ τους καὶ μὲ τοὺς τὰ ἐπὶ σκη-

νῆς διαπράττοντας.

Ὁ μόνος ἀπὸ τῶν ὑποκριτῶν ποὺ ξεχώρισε ἦταν ὁ κ. Ἰορδ. Μαρίνος σὰν Βουκόλος κυρίως. Εἶχε καὶ ἄρθρωση καὶ ἀπόδοση πολὺ καλὴ καὶ σ' ὠρισμένες στιγμὲς ἀληθινὸ παλμό. Καὶ τὸ κοστοῦμι του—τοῦ Βουκόλου—ἦταν καλὸ σχετικὰ καλὸ δηλ. σὰν κοστοῦμι ὄχι ὅμως Βουκόλου.

Ὁ κ. Μορίδης ἀγωνίστηκε γιὰ μιὰ χαμένη ὑπόθεση χωρὶς δυστυχῶς τὴν ἐπιτυχία ποὺ εἶχε πέρυσι στὸν «Προμηθεΐα» (καὶ ποὺ ἦταν παρασάγγες πλησιέστερα πρὸς τὸ καλὸ ἀπὸ τὴν φεικτὴν παράσταση).

Αὐτὰ γιὰ τίς «Βάκχες».

Μὲ τὸν «Κύκλωπα» ἀποδείχτηκε ἀκόμη μιὰ φορὰ πόσο δύσκολο εἶναι τὸ στήσιμο ἑνὸς ἔργου ὅπου τὸ σατυρικὸ στοιχεῖο συνυφαίνεται μὲ τὸ τραγικόν.

Μὲ τὴ θαυμάσια μάσκα τοῦ κ. Βασιλείου, ὁ καλύτερος, ὁ λιγώτερο κακὸς θάπρεπε νὰ πῶ, ἦταν ὁ κ. Νέζος, ὁ κ. Εὐθυμίου πῆγα νὰ γράψω· (ἦταν τόσο ἀπόλυτη ἡ μίμηση κι-

νήσεω·, φωνῆς κλπ. ποὺ βιβλικώτατα ν' ἀποροῦν οἱ θεατῆς πὼς τὸ μὲν πρόγραμμα Νέζον ἢ δὲ φωνὴ Εὐθυμίου ἐβεβαίουν).

Ὁ κ. Ροζάν, Κύκλωπας παιδικῶν παραστάσεων καὶ ὁ κ. Ἰορδ. Μαρίνος, Ὀδυσσεὺς Πτωχοπρόδρομος (τοῦταν γραμμένο καὶ τοῦτο τοῦ πολὺπλαγκτοῦ καὶ τῶν συντρόφων του σὰν ὀσιομάρτυρες κακῆς ἀγιογραφίας νὰ τοὺς δοῦμε) ἐνέκρωσαν τὸ πνεῦμα τὸ σατυρικὸ καὶ χλῖαναν τὴν τραγικὴ φρίκη ὑπὸ τὰ ἄρρυθμα, ἀντιδιονυσιακὰ κορδακίσματα καὶ φασκελώματα εὐόριθμων μειρακίων ποὺ παρωδοῦσαν τὸν Χορὸ τῶν Σατύρων.

Αὐτὴ τὴ φορὰ «ἀπέλιπε Διόνυσος Καρζῆν».

Ἄγλαϊα Μητροπούλου